

Секцията по астрономия към БАН през 1958 г. и на Националната астрономическа обсерватория “Рожен”; научни интереси – изследване на слънчевите затъмнения и на космически обекти, най-вече на Луната; един от кратерите на Луната носи неговото име;

проф. Никола Калицин (1918-1970) – избран за зам.-председател; световно известен български учен-физик, работил върху теорията на елементарните частици и на атомното ядро, теорията на движението на спътниците и ракетите и теорията на относителността;

ген. Симеон Симеонов – избран за зам.-председател на секция “Астронавтика”, по-късно БАН;

инж. Георги Аспарухов (1919-2006) – инициатор за създаването на БАН; автор на редица книги по ракетно-космическата техника;

п-к д-р Кирил Златарев – известен със своите изследвания по психология на летците;

Дочо Харалампиев – началник на Софийския аеро клуб, когато се създава БАН почетен член на БАН..

Сред основателите на БАН са още: **ген. Дечев, Н. Пашов, инж. Райчев, Л. Миланов, А. Стригачев, М. Михайлов, А. Младенов, д-р Кирил Захариев, д-р Кирил Георгиев, ген. Николай Георгиев, доц. Малина Попова, Милан Миланов** (журналист в Радио София), **Калин Тоев** (безмоторен летец), **Пенка Вълчанова** (безмоторен летец), **доц. Николай Колев, инж. Димитър Филипов, Бойчо Младенов, Цочо Зюмбюлски** и др. – общо 31 души.

Председатели на БАН, след **акад. Н. Бонев**, са били:

акад. Кирил Серафимов (1932-1993) – председател на БАН (1978-1987 г. и 1990-1993 г.); член на президиума на БАН и научен секретар на БАН; изследовател в областта на физика на йоносферата, космическо уредостроене, физика на космоса; директор на ЦЛКИ-БАН² от създаването ѝ през 1974 г. до 1986 г. (прераснала през 1987 г. в ИКИ-БАН³), ръководител на българското участие в космическите изследвания със спътниците “Космос”, “Интеркосмос”–1,8,12,14,19,24 и на тежките геофизични ракети “Вертикал”–3, 4, 6, 7 и “Кентавър”–1, 2; инициатор и ръководител на космическата програма “БЪЛГАРИЯ–1300” (спътниците “Интеркосмос–България–1300” и “Метеор–Природа”; постоянен представител на България, след **акад. Л.Кръстанов**, в Комитета за мирно използване на космическото пространство към ООН;

ген. д-р Георги Иванов – председател на БАН (1987-1990г.); първият български космонавт, летял на космическия кораб “Союз-33” през 1979 г.; почетен член на БАН;

проф. Александър Симеонов (1931-2016) – председател на БАН (1993-1997г.); зам.-председател (1997-2005г.); с изключителен принос за възстановяване единството на дружеството през 2005 г. след тежка криза, вследствие опитите за обсебването му от негови бивши членове; научни интереси – механика на полета на летателните апарати (ЛА), оптимизиране на траекториите на движение на ЛА; почетен член на БАН;

акад. Димитър Мишев (1933-2003)– председател на БАН (1997-2003г.); вицепрезидент на МАФ (1981-1983 г.); известен със своите трудове в областта на методите, системите и апаратите за аерокосмически дистанционни изследвания на Земята; основател и пръв директор (1990- 2003г.) на ЛСЗВ-БАН⁴, прераснала през 1996 в ЦЛСЗВ-БАН⁵; **чл.-кор. Петър Гецов** – председател на УС на БАН (2005-2019г.); директор на ИКИТ-БАН и ръководител на секция “Аерокосмически системи за управление”; член на Международната академия за технологични науки, на New York Academy of Sciences, на Президиума на Международната академия “Номо–Perfectus Integralis“, на Научно-координационен център по глобални промени към БАН.

проф. Пламен Ангелов – председател на УС на БАН от 2019 г.; зам.-председател (2005-2019г.); научен секретар на Бюрото на БАН (1997-2005г.); председател на БАН-клон ИКИ-БАН от 2005 г.; зам.-директор на ИКИ-БАН (200-2004г.). Член на Planetary Society (САЩ) от 1991 г.; научни интереси – космическите изследвания, динамика и управление на полета на летателни апарати, системи за управление, информатиката.

Сред дългогодишните членовете на БАН, допринесли със своите знания и умения за развитието на космическите изследвания в България и за успешната дейност на дружеството, са:

ген. д-р Александър Александров – вторият български космонавт, летял и работил на пилотируемата орбитална станция “Мир” през 1988 г.; почетен член на БАН;

п-к д-р Красимир Стоянов – космонавт-изследовател; председател на БАН-клон ИКИ-БАН (1996-2005г.); почетен член на БАН;

ст.н.с. Методи Велков (1923-1996) – дългогодишен активен член на БАН и зам.-председател; като директор на НИИС-София (1968-1972г.) създава секция “Космически съобщения” в института и основава секция към БАН; сред организаторите на националните конференции с международно участие “Космос’85” и “Космос’90”;

инж. Димитър Филипов – основател на клона на БАН в гр.Ловеч през 1957 г.; почетен член на БАН; работи в “Завод-14” като конструктор и технолог по производството на самолети “ЛАЗ-7М”; дългогодишен председател на клона на БАН във Варна (1970-2013г.);

ст.н.с. инж. Бончо Балабанов – дългогодишен активен член на БАН и председател на секция “Космически съобщения” към БАН; като специалист в НИИС-София има съществени приноси в развитието на спътниковите съобщения в България; активен участник в програмата “Интеркосмос”;

ст.н.с. инж. Елисавета Александрова – член УС на БАН от 2005 г. и научен секретар (2005-2019г.); почетен член на БАН; член на Бюрото на БАН (1997-2005г.); председател на секция “Космически съобщения” (1997-2019г.); ръководител на експеримент по програма “Интеркосмос”; 33 години работи в НИИС-София; с приноси в областта на спътниковите съобщения;

ст.н.с. инж. Таня Иванова – зам.-председател на УС на БАН от 2019 г.; почетен член на БАН; тя е един от конструкторите на първия български космически прибор П1 с който България става 18-та космическа държава (1972 г.); дългогодишен ръководител на научно направление „Космически биотехнологии“ в ИКИТ-БАН с разработени три поколения космически оранжерийни системи, работили на космическата станция “МИР” в продължение на 10 години;

доц. Иван Богомилов – член на УС на БАН до 2009г.; съществен принос в развитието на космическите изследвания в България – зам.-технически директор на проекта “Интеркосмос-България-1300” и участник в редица космически експерименти като р-л на технически екипи.

чл.-кор. Петър Велинов – дългогодишен член на БАН и настоящ член на УС на БАН; ръководител на група “Слънчево-йоносферна физика” в ЦЛСЗВ-БАН; работи в областта на физиката на околоземното

65 ГОДИНИ БЪЛГАРСКО АСТРОНАВТИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО (БАД) (1957-2022)

На 8 декември 1957 година група български учени, инженери и специалисти, два месеца след извеждането в орбита на Първия изкуствен спътник на Земята “СПУТНИК” (04.10.1957г.), полагат основите на **БЪЛГАРСКОТО АСТРОНАВТИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО (БАД)**. От датата на учредяването си БАД е доброволна, демократична, обществена научна организация, чиято цел е да спомога за развитието на космическите и авиационните изследвания и приложните им дейности. Отначало е секция по “Астронавтика” към Софийския аероклуб на ДОСО¹. По-късно, през 1963 г., секцията се отделя като самостоятелна организация – БАД, която става колективен член на Съюза на научните работници в България (до 1984 г.). През 1958 г. БАД става член на Международната федерация по астронавтика (МАФ), а нейният председател – акад. Никола Бонев, е избран за вицепрезидент на МАФ (1961-1963г.). Известни български учени редовно участват с доклади и научни съобщения в ежегодните конгреси на МАФ. Приносът на българските учени в изследване на космическото пространство и резултатите от организираните наблюдения за полета на Първия изкуствен спътник на Земята получават висока оценка от ръководството на МАФ. Този принос и съдействието на акад. Никола Бонев са в основата на решението на ръководството на МАФ 13-ият конгрес да се проведе в гр.Варна (23–30.09.1962 г.).

Сред основателите на БАД са:

акад. Никола Бонев (1898-1979) – първият председател на БАД (1957-1979г.); световноизвестен български учен астроном, вицепрезидент на МАФ (1961-1963 г.); през 1957г. той основава Централната станция при БАН за наблюдение на изкуствени спътници на Земята; основател и пръв директор на

пространство и въздействието на космическите лъчи върху атмосферите на Земята и планетите;

Цочо Зюмбюлски – през 1980 г. основава БАД-клон Троян (председател до 1997г.); почетен член на БАД;
физ. Надка Данкова – председател на БАД-клон Троян от 1997 г.; ръководител на Кръжок по астрономия и основател на Школа по астрономия към БАД през 1994 г.; ръководител на АО “Йохан Кеплер”;

Бойчо Младенов (1937-2013) – основател на клона на БАД във Враца през 1978 г.;

доц. Иван Милков (1934-2013?) – председател на клона на БАД в Ямбол от 1984 г. до 2009 г.; почетен член на БАД;

Станка Палазова – дългогодишен активист и председател на клуб на БАД във Велико Търново.

За изключителни заслуги по утвърждаването на България като космическа държава по решение на ЦР на БАД от 1997 г. **тримата български космонавти Георги Иванов, Александър Александров и Красимир Стоянов** са обявени за почетни членове на дружеството и наградени със златна значка на БАД.

От датата на основаването си **БАД** изпълнява следните **основни задачи**:

– съдействие за организиране и провеждане на изследвания на космическото пространство и участие в осъществяването на космически проекти на обществени и на доброволни начала;

– инициране използването и внедряването на резултатите от космическите изследвания в различни области от икономиката на страната;

– разпространение на научни знания за постиженията на космонавтиката чрез лектории, курсове, школи и други форми.

За изпълнение на тези задачи ръководството на БАД организира клонове, секции и клубове в различни селища, в учебни и научни заведения, в производствени предприятия и други организации в страната, в които членуват учени и специалисти от различни области на науката и техниката и младежи, проявяващи интерес към космонавтиката.

През годините са създадени клонове, секции и клубове в София, Варна, Пловдив, Стара Загора, Велико Търново, Ловеч, Ямбол, Шумен, Хасково, Враца, Кърджали, Троян, Благоевград, Русе.

Членовете на БАД провеждат научни изследвания в следните направления: астрономия; космически съобщения; физика на космоса; механика на косми-

ческите полети – оптимизиране на полета на космически летателни апарати; дистанционни методи за аерокосмически изследвания на Земята; космическа геодезия; космическо уредостроене; авиационна и космическа биология и медицина; космическа метеорология; социално-икономически проблеми на космическите полети; история на космонавтиката и авиацията.

БАД организира и участва със своите членове в мероприятия и събития, свързани с усвояване на космоса за мирни цели, като:

– **XIII Конгрес на МАФ** (23-30.09.1962 г.) във Варна; с участието на втория космонавт на планетата Герман Титов;

– подписване на **Спогодбата за създаване на международната система и организация за космически връзки “ИНТЕРСПУТНИК”** (11.11.1971 г.) в Москва;

– **XVIII Генерална асамблея на COSPAR** (27.05-07.06.1975 г.) във Варна;

– ежегодните конгреси на **МАФ** и **МАА**;

– **IV конгрес на Асоциацията на участниците в космически полети**, гр.София (1988 г.), и др.

След Общото делегатско събрание на 03.12.2005 г. БАД беше регистрирано като “Сдружение БАД” по новия ЗЮЛНЦ⁶ с Управителен съвет (УС) от 7 души. На Общото отчетно-изборно делегатско събрание на 30.11.2019 г. беше избран Управителен съвет в състав: председател проф. Пл.Ангелов, зам.-председател доц.Т.Иванова, научен секретар доц. А.Станчева и членове: чл.-кор. П.Велинов, ст.н.с.Е.Александрова, доц. С.Асенов, инж.В.Славков и Контролно-ревизионна комисия в състав: адв.А.Димитров – председател и членове о.з.полк. Л.Пръвчев и д-р инж.Л.Уршев.

¹ – Доброволна организация за съдействие на отбраната

² – Централна лаборатория за космически изследвания към БАН

³ – Институт по космически изследвания към БАН (от 2012г. Институт за космически изследвания и технологии)

^{4,5} – Лаборатория (Централна лаборатория) по слънчево-земни въздействия към БАН

⁶ – Закон за юридическите лица с нестопанска цел

Адрес на БАД:

София 1113, ул.Ак.Георги Бончев, бл.1

GSM: 0897 623 570; тел.: 02 988 35 03

e-mail: badus@space.bas.bg

http://www.bad1957.org